

הנחיות לעבודת חמ"ד ועד

"יום אחד כל זה יבוא אל קיצו והרשע ימוגר. יום יבוא ועל חורבות ערים נשמות יבנו בתים חדשים, תינוקות שוב יוולדו וילדים ישחקו בשולי הדרכים. החיים יזרמו כי זו דרך העולם, השמש תזרח, הכל שוב ישגשג ואיש אולי לא יזכור. אני רועד למחשבה שאיש לא ידע ועוד יותר אני פוחד שאיש לא יאמין... דור יעבור מן העולם, את עיני אחרוני העדים יכסו רגבי עפר ויחד איתם יגיע קץ הזיכרון..."

מתוך המבוא לספר 'שנה בטרבלינקה' של יעקב ויינריק.

את מי ניתן לראיין?

אנשי עדות ניצולי שואה, אנשים שהיו שותפים בעליה ובקליטה בשנות החמישים או אנשים שהיו שותפים בהתיישבות בשנות החמישים. מומלץ מאוד שהמראיין יהיה קרוב משפחה.

1. הכנה לעדות (20 נקודות)

לאחר שמצאתם את מי לראיין, עליכם להתקשר ולתאם אתו מועד נוח לקיום הראיון. בעת תיאום הראיון יש לשאול את איש העדות מספר שאלות הכנה כדי להגיע לראיון עם רקע בסיסי.

היקף ההכנה לראיון הוא בין עמוד וחצי לשני עמודים ועליו לכלול חומר בנושאים הבאים:

א. מקום הולדתו של העד

ב. הקהילה היהודית במקום בו התגורר העד מבחינת גודלה ומאפייניה.

ג. יחס השלטון ליהודים במקום בו התגורר העד לפני עלייתו למדינת ישראל. לגבי ניצולי שואה- לפני המלחמה.

ד. האירוע שעליו מעוניין העד לספר בהרחבה: (מקום, תאריך, רקע היסטורי קצר) במידה ויש- גורמים, תוצאות וכדו'

ה. מפה רלוונטית (ארץ המוצא, מסלול העליה וכד')

2. הראיון עצמו

הצעות לשאלות לראיון:

מסלול ניצולי שואה	מסלול עליה וקליטה	מסלול התיישבות
ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים)	ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים)	ספר על ילדותך (משפחה, חגים, חברים)
היכן היית בעת הכיבוש הנאצי?	ספר על ארץ המוצא (מנהגים, קהילה יהודית וכו')	ספר על ארץ המוצא (מנהגים, קהילה יהודית וכו')
כיצד עברו עליך שנות המלחמה?	תאריך העלייה לארץ	אם נולד בחו"ל- מתי וכיצד עלית לארץ?
ספר על אירוע מסוים שקרה לך במהלך המלחמה.	האם היה לך חלום הקשור לעליה לא"י?	מה לדעתך מייחד את ההתיישבות בראשית המדינה?
כיצד עברו בני משפחתך את המלחמה?	מדוע החלטת לעלות לארץ?	מה הייתה, לדעתך, החשיבות למפעל ההתיישבות בעשור הראשון למדינת ישראל?
היכן היית כאשר הסתיימה המלחמה?	האם עלית לבד/ עם בני משפחה/ בני קהילה, ומדוע?	מה מקומך האישי במפעל ההתיישבות?
מה עשית בתקופה הראשונה עם סיום המלחמה?	ספר כיצד התרחשה העלייה?	מה היה החלום שלך בקשר למפעל ההתיישבות?

אילו תנאים ואמצעים עמדו לרשותכם?	האם חווית קשיים בעת העלייה לארץ?	איך ומתי עלית לארץ?
תאר קשיים, דילמות והתמודדויות שחווית.	תאר את תהליך הקליטה הראשונית בארץ.	מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל?
מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל?	מה היה חלקך בתקומת מדינת ישראל ועם ישראל?	

3. כתיבת העדות (25 נקודות)

התלמידים יערכו סיכום המתאר את הנקודות המרכזיות שנאמרו במהלך הריאיון. הסיכום צריך להוות סיפור תמציתי וקולח המשקף את העדות. אין צורך בתמלול הריאיון ואין צורך להיצמד למבנה של שאלה ותשובה.

היקף סיפור העדות שני עמודים לפחות!

4. מרכיבי העדות (15 נקודות)

התלמידים יבחרו שני מרכיבי-עדות מתוך הריאיון וירחיבו אותם באמצעות המחקר. מרכיבי עדות אלו הם נושאים היסטוריים או מושגי מפתח החוזרים על עצמם במהלך הריאיון, והם משמעותיים להבנת העדות. הדרישה היא שההסבר המורחב לכל מרכיב עדות יהיה באורך של 5-10 שורות. ההרחבה של מרכיבי העדות יכולה להילקח מכל מקור מידע, כולל מהאינטרנט. יש לציין בהערות שוליים את המקור ברישום ביבליוגרפי תיקני.

5. איתור מקורות מידע (15 נקודות)

התלמידים יאתרו מקור מידע כלשהו הקשור לעדות מההיבט ההיסטורי. ניתן לאתר מכל מאגר מידע אפשרי, כגון: ארכיון, עיתונות, סרטים, פרוטוקולים, מוזיאון, ספרות, אוסף מאמרים, יומן, מכתב, מאמר, מפה, צילום ועוד.

מומלץ כי המקור ישקף הרחבה או נקודת מבט נוספת על הנאמר בעדות.

הערה: מקור המידע ורכיבי העדות צריכים להיות קשורים להיבט ההיסטורי של העדות. אין להביא מקור הקשור לאותו מקום גיאוגרפי אך לתקופה אחרת.

על התלמיד לקשר בין העדות לבין מקור המידע שאיתר. כלומר, לתאר כיצד איתר את המקור, עליו להסביר את הקשר בין המקור לבין העדות ולהסביר במה המקור מועיל להבנת העדות.

6. "הדים לעדות" - רפלקציה אישית (10 נקודות)

על כל תלמיד לכתוב רפלקציה לתהליך אותו עבר. להלן הצעות לשאלות רפלקציה:

א. כיצד הרגשתי כשנודע לי על העבודה, שעלינו לעשות? למה ציפיתי?

ב. ממה חששתי לפני העדות?

ג. כיצד התכוננתי לקראת המפגש עם איש העדות? האם ההכנה סייעה לי / מה היה חסר לי?

ד. מה הרגשתי כששמעתי את העדות?

ה. מה למדתי מהמפגש שלא הייתי לומד בדרך אחרת?

ו. התלבטויות שונות בהן נתקלת במהלך העבודה- מה היו האפשרויות? באיזה בחרתי ומדוע?

- ז. מהו החלק בעבודה ממנו נהניתי ביותר?
- ח. איזו יכולת חדשה פיתחתי במהלך העבודה?
- ט. האם התוצר שייצרתם והגשתם מספק אותך? אם התשובה שלילית כיצד היית משפר זאת?
- י. האם את/ה ממליץ על דרך זו כדרך לימודית? מדוע?
- יא. מה למדת מחברי הקבוצה?
- יב. במה תרמתי לחברי הקבוצה שלי? באיזו דרך נקטתי כדי לשכנע אותם כשהדבר נדרש?
- יג. מה למדת לחיים/ מה לקחת אתך כערך לעתיד?

הערכה עצמית תמולא על ידי התלמיד על פי המחווון המצו"ב

התבחין	מסכים מאד	מסכים	מסכים במידה מועטה	לא מסכים
1 עמדתי בזמנים שנקבעו מראש	8-10	5-7	3-5	1-3
2 השקעתי בעבודה זמן ומאמץ	8-10	5-7	3-5	1-3
3 תרומתי לעבודת הצוות הייתה משמעותית	8-10	5-7	3-5	1-3
4 גיליתי אחריות ומנהיגות במהלך הראיון וכתיבת העבודה	8-10	5-7	3-5	1-3
5 שיתוף הפעולה בין חברי הצוות תרם לאיכות העבודה	8-10	5-7	3-5	1-3
6 למדתי כיצד לנתח עדות	8-10	5-7	3-5	1-3
7 למדתי כיצד לאסוף מקורות למרכיבי עדות	8-10	5-7	3-5	1-3
8 העבודה כתובה באופן ברור, קריא, מעניין ובהתאם להנחיות	8-10	5-7	3-5	1-3
9 כיום אני יודע לראיין ולהגיש תוצר של ראיון	8-10	5-7	3-5	1-3
10 באופן כללי אני מרוצה מעבודתי	8-10	5-7	3-5	1-3
סך הכל				

7. פרזנטציה – (10 נקודות)

הצגת התוצר לחברי הכיתה.

התוצר: עבודה כתובה בהיקף של 8-10 עמודים + פרזנטציה.

1. עמוד השער יכלול כותרת: עבודת חמד ועד, שם איש העדות, שם התלמיד/ים, שם בית הספר, שנה, תמונת העד עם התלמידים (עמוד 1).
  2. תוכן העניינים (עמוד 1).
  3. הכנה לעדות- דף מידע לפני היציאה לראיון + מפה רלוונטית (2 עמודים).
  2. סיפור העדות: סיכום עיקרי העדות. יש לשמור על רצף היסטורי. תלמידים המתקשים בכך יוכלו להגיש תמלול של שאלות ותשובות (2-6 עמודים).
  3. שני מרכיבי עדות (עמוד אחד).
  4. הצגה וניתוח של מקור מידע רלוונטי לעדות (עמוד 1).
  5. רפלקציה אישית + הערכה עצמית (עמוד 1)
- העבודה תיכתב בגופן דוד (David) גודל 12. רווח שורה וחצי.
כותרות המשנה תיכתבנה באותו גופן וגודל, אך באופן מודגש.
יש לציין מקורות בהערות שוליים, בכתיבה ביבליוגרפית תקנית
- שימו לב! פרזנטציה- הצגת העבודה לכיתה, תזכה בעוד עשר נקודות!**
- את המטלה יש לשלוח במייל עד לחזרה מחופשת הפסח**

בהצלחה!

צוות היסטוריה